

Vogelwaarnemingen op Spitsbergen 1981

Jacques & Richard van der Neut

Immense gletsjers kruisen ons pad...
Elfenbeinbreen, Spitsbergen, 16 juli 1981. ('s nachts 02.00 uur).

Foto: J. van der Neut

Gedurende de maand juli 1981 brachten wij een bezoek aan Spitsbergen.

Een trektocht van $\pm$ 3 weken vormde het hoofdbestanddeel van ons ruim 4 weken durende verblijf op de Spitsbergen-Archipel. Onze tocht begon in Longyearbyen; de aan de westkust gelegen 'hoofdstad' van Svalbard. Vervolgens voerde het soms zeer modderige 'pad' ons door: Adventdalen, Eskerdalen, Fulmardalen, Elfenbeinbreen, Agardhbukta (Oostkust).

De terugtocht bestond uit: Fulmardalen, Sassendalen, Diabosodden, Revneset en Longyearbyen. De zomer was ruim een maand verlaat, met als gevolg dat vele sneeuw- en ijsvelden zodoende natuurlijke obstakels vormden. Het oversteken van dergelijke barrières vergden doorgaans veel tijd en energie. Over het algemeen genomen hebben wij gedurende onze omzwervingen goed weer gehad. De gemiddelde dagtemperatuur varieerde van 2 - 7° c. Bij de Elfenbeinbreen, een zeer imposante gletsjer, liep het kwik echter op tot 'ongekende' hoogte: 16 juli 1981 15-17° C. Het vogelleven op Spitsbergen ligt voornamelijk geconcentreerd rond de kust. Het waarnemen van vogelsoorten in het binnenland blijft dikwijls beperkt tot Paarse en Bonte Strandloper.

Lijst van waargenomen soorten:

- Roodkeelduiker (*Gavia stellata*)**
In totaal 2 waarnemingen te weten op 21/7 2 ex. zwemmend bij het begin van Sassendalen en op 22/7 1 ex. in de omgeving van Elveneset.
- Noordse Stormvogel (*Fulmarus glacialis*) donkere fase**
Geregeld waargenomen tijdens onze tocht.
- Ijseend (*Clangula hyemalis*)**
Slechts één waarneming van 1 overvliegend ♀ op 21/7 te Hotelneset (Longyearbyen)
- Eldereend (*Somateria molissima*)**
Veelvuldig waargenomen bij Hotelneset en Sassenfjorden. De door ons waargenomen concentraties Eldereenden bestonden voornamelijk uit ♂♂.
- Koningseider (*Somateria spectabilis*)**
Eén waarneming van 1 ♂, zwemmend in een groep 110 Eldereenden, op 22/7 in Sassenfjorden.
- Kleine Rietgans (*Anser brachyrhynchus*)**
Op 6/7 7 overvliegende ex. in Adventdalen en op 10/7 30 overvliegende ex. in Eskerdalen.
- Brandgans (*Branta leucopsis*)**
Een groep van $\pm$ 100 ex. waargenomen op 21/7 bij het begin van het Sassendalen. Tussen deze groep ganzen ontdekten wij 5 juv. ex.
- Bontbekplevier (*Charadrius hiaticula*)**
Diverse ex. waargenomen in de omgeving van Hotelneset (Longyearbyen).
- Tureluur (*Tringa totanus*)**
Op 5/7 1 overvliegend ex. bij Hotelneset.
De Tureluur is voor Spitsbergen een zeldzame vogelsoort. Herman L. Løvenskiold maakt in zijn 'Avifauna Svalbardensis' slechts melding van een drietal waarnemingen, te weten in 1932, 1948 en 1950.

10. **Paarse Strandloper (*Calidris maritima*)**
Algemeen waargenomen tijdens ons verblijf op Spitsbergen.
Twee nestvondsten te weten 7/7 1 nest met 3 eieren in Adventdalen en op 26/7 1 nest met 4 eieren in Bjørndalen.
In beide gevallen trachtte de vogel ons te misleiden door middel van 'verlammingsverschijnselen'.
11. **Bonte Strandloper (*Calidris alpina*)**
Eén toeragerend ex. op 8/7 in Adventdalen en 1 alarmerend paartje op 24/7 in de nabijheid van een toendrameertje, ter hoogte van de ingang Adventdalen.
12. **Rosse Franjepoot (*Phalaropus fulicarius*)**
Daar de lente een maand te laat inviel konden de Rosse Franjepoten nog niet op hun originele broedterrein terecht. De grond was nog bedekt met een dikke laag sneeuw c.q. ijs. De franjepoten moesten hierdoor handelingen als baltsen en broeden gaan verrichten op alternatieve plaatsen. Eén zo'n plek lag vlak bij onze campingplaats Hotelneset. Hierdoor waren wij vele malen in staat de vogels van zeer nabij gade te slaan. In totaal aanwezig 4 ♀♀ en 2 ♂♂.
Op 5/7 1 nestvondst (4 eieren) nabij vliegveld Hotelneset.
13. **Middelste Jager (*Stercorarius pomarius*)**
Eén waarneming van 1 ex., fel belaagd door Noordse Sterns en Drieteenmeeuwen, op 5/7 Hotelneset.
14. **Kleine Jager (*Stercorarius parasiticus*) lichte fase**
Op 19/7 1 overvliegend ex. in Sassendalen.
15. **Grote Burgemeester (*Larus hyperboreus*)**
Gedurende ons verblijf op Spitsbergen geregeld waargenomen. Groepjes Burgemeesters (6 tot 10 ex.) deden zich dikwijls te goed aan het afval rond de 'camping' op Hotelneset.
16. **Ivoormeeuw (*Pagophila erburnea*)**
Eén waarneming van 1 ex. op 15/7 in Fulmardalen.
17. **Vorkstaartmeeuw (*Larus sabini*)**
Eén waarneming van 1 ex. op 22/7 in Sassenfjorden.
18. **Drieteenmeeuw (*Rissa tridactyla*)**
Talrijk in de omgeving van Hotelneset; 1 groep van ± 150 ex. permanent aanwezig.
19. **Noordse Stern (*Sterna paradisaea*)**
Broedend aangetroffen rond een plas op steenglooiing bij Hotelneset.
In totaal 5 nestvondsten (alle met slechts 1 ei), eerste week van juli.
Op 30/7 één uitgekomen juv. aangetroffen (Bjørndalen).
20. **Kleine Alk (*Alca alle*)**
Vele duizenden ex. waargenomen op rotshellingen in Bjørndalen en Diabosodden.
21. **Dikbekzeekoet (*Uria lomvia*)**
Grote groepen op Isfjorden waargenomen, bijvoorbeeld 4/7 125 ex.
22. **Zwarte Zeekoet (*Cephus grylle*)**
Foeragerende ex. waargenomen op Isfjorden en Sassenfjorden. Meestal solitair
23. **Papegaaiduiker (*Fratercula arctica*)**
Broedend aangetroffen op 'vogelbergen' in de nabijheid van Diabosodden.

Bij rendieren dragen beide geslachten een gewel.
Hotelneset, Spitsbergen, 28 juli 1981.

Foto: J. van der Neut

Enorme ijskegels geven de indruk van een onwezenlijke wereld.
Eifenbeinbreen, Spitsbergen, 16 juli 1981. ('s nachts 02.00 uur)

Foto J. van der Neut

24. *Sneeuwgors (Plectrophenax nivalis)*

Dikwijls solitaire ♂♂ op Hotelneset.

Op 4/7 broedend wijfje aangetroffen in raamkozijn van een blokhut.

Op 23/7 uitgevlogen juv. op rotsblok zien zitten in omgeving van Revneset.

■ Jacques & Richard van der Neut, Erasmusweg 1625, 2542 PD 's Gravenhage.

LITTERATUUR:

Backer, Friele O. (1948): Seal hunting off Jan Mayen. National Geographic Magazine, vol. 93 no. 1, Washington.

Backhouse, K.M. (1969): Seales. Arthur Baker Ltd. London.

Baird, P.D. (1965): The Polar World. Longmans, London.

Boer, H.F. de, S. Fokkens & P. Zijlstra (1975): Vogelverslag Spitsbergen 1972. Het Vogeljaar 23 (5) : 215-217.

Burns, J.J. (1967): The Pacific Bearded Seal. Juneau Alaska Dep. of Fish and Game Report.

Freuchen, F. & F. Salomonson (1971): The arctic Year. New York, C.P. Putman.

Goudswaard, Kees & Marcel Groenendaal (1975): Inventarisatieverslag Isfjordflya (Spitsbergen). Het Vogeljaar 23 (5) : 223-227.

Greve, T. (1975): Svalbard, Norway in the Arctic. Grøndahl & Søns Forlag A/S.

Hacquebord, L. & R. de Bok (1981): Spitsbergen 79° N.B. Amsterdam-Brussel.

Mehlum, Fridtjof (1981): Ornitologisch feltarbeid på Svalbard sommeren 1981. Vår Fuglefauna 4 (4): 239-242.

Plantema, Otto & Rina Groesz (1975): Ornithologische indrukken van N.W. Spitsbergen, 1972. Het Vogeljaar 23 (5) : 238-241.

Rijven, Hein & Fred van Olphen (1975): Ornithologisch verslag Spitsbergen 1972. Het Vogeljaar 23 (5) : 199-208, zie ook bladzijde 209.

Strijbos, Jan P. (1957): Svalbard. Zwerftocht langs de koele stranden van Spitsbergen. Amsterdam.

Ten slotte een woord van bijzondere dank aan de medewerkers van Bever-Zwerfsport te 's-Gravenhage, die ons zéér behulpzaam zijn geweest bij het samenstellen van de mee te nemen kampeeruitrusting.

En macabere deurversiering: een opgespijkerde kop van een Sneeuwuil.

Foto: Jacques van der Neut.